

Finansdepartementet
Er beteckning: Fi2024/01367

Remiss om Statskontorets rapport, en form för kollektivt beslutsfattande - en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gotlands län har tagit ställning till två frågor: om lokala värderingsnämnder bör göras om till särskilda beslutsorgan samt om lokala värderingsnämnders geografiska placering ska sammanfalla med de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna. I båda dessa fall avstyrker länsstyrelsen förslagen.

Avsnitt 4.3.2 Lokala värderingsnämnder föreslås bli särskilt beslutsorgan vid länsstyrelsen

Länsstyrelsen vill förtydliga att länsstyrelsen även fattar beslut om förfogande. Länsstyrelserna fattar beslut om förfogande av transportmedel, fastigheter och radioanläggningar inom det län där transportmedlet, fastigheten eller anläggningen finns enligt 2 § 2 Förfogandeförordning (1978:558). Regeringen kan därutöver särskilt bestämma att länsstyrelsen får besluta om förfogande avseende ytterligare egendom och tjänster. Länsstyrelsen vill också påminna om att när lokal värderingsnämnd överprövar annans myndighets ersättningsbeslut enligt taxa, kan nämndens beslut inte överklagas.

Förslaget att de lokala värderingsnämnderna kan omvandlas till särskilda beslutsorgan grundar sig på i rapporten beskrivna kriterier. Bedömningen att de lokala värderingsnämnderna inte lämpar sig som nämndmyndigheter utifrån kriterierna har dock skett utifrån några enligt länsstyrelsen felaktiga bedömningar. Länsstyrelsen anser, till skillnad från Statskontoret, att de lokala värderingsnämnderna uppfyller de kriterier som Statskontoret

angivit ska vara skäl för att ett beslutsorgan ska vara en nämndmyndighet.

Frågan om centralisering till civilområdesansvariga länsstyrelser

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att det inte framgår av rapporten huruvida beslutsorganens centralisering till de civilområdesansvariga länsstyrelserna innebär att beslutsorganen endast organisatoriskt kommer tillhöra respektive länsstyrelse eller om de dessutom kommer att vara geografiskt placerade vid dessa.

Länsstyrelsen vill framhålla att de lokala värderingsnämnderna kan behöva genomföra syn och besiktning av egendom som är föremål för tvist om värdering. Det kan även vara aktuellt med muntlig förhandling. Till muntlig förhandling och syn ska vidare enskild sakägare och statens ombud kallas. En stor del av de fordon, fastigheter, fartyg och flygplan som behöver tas i anspråk har omfattats av uttagning under fredstid. Vid beredskapslarm ska ägarna till egendomen snarast överlämna den till respektive förfogandemyndighet. Antalet ärenden om ekonomisk ersättning kommer troligtvis bli omfattande under en kort tidsperiod och därefter minska i omfattning. Det behöver finnas resurser att på bred front snabbt hantera ersättningsanspråk.

Dagens decentraliserade system, där varje länsstyrelse ska besluta om antal lokala värderingsnämnder och utse ledamöter till dessa, gör att handläggningstiderna troligtvis kan hållas korta och syn och muntliga förhandlingar genomförs på ett effektivare sätt. Länsstyrelsen anser att beslutsorganen fortsatt behöver vara geografiskt placerade i hela landet för att dessa aspekter inte ska gå förlorade.

Ur ett beredskapsperspektiv där samhället bygger upp ett robust och motståndskraftigt totalförsvar, kan det finnas en fördel med att ha lokala värderingsnämnder utspridda över landet. Vid höjd beredskap är det sannolikt att det kommer finnas störningar både vad gäller den fysiska och den digitala infrastrukturen i landet. De lokala värderingsnämnderna kommer vidare, som tidigare framgått, ha behov av att träffas fysiskt, för att genomföra bland annat muntlig förhandling och syn. De lokala värderingsnämnderna behöver även av detta skäl vara geografiskt spridda över landet.

Här finns det också behov av att påminna om Gotlands särskilda förutsättningar och ö-läge och den särskilda samverkan som Länsstyrelsen i Gotlands län lokalt har med Försvarsmakten på Gotland.

På grund av det rådande säkerhetspolitiska läget och med hänsyn till pågående återuppbyggnad av totalförsvaret anser Länsstyrelsen att frågan om de lokala värderingsnämnders form och placering bör analyseras utifrån totalförsvarsperspektivet. Idag pågår översyn av flertalet lagstiftningar som är tillämpliga under höjd beredskap. Rapporten saknar en redogörelse för de lokala värderingsnämndernas funktion vid höjd beredskap och inom totalförsvarssystemet som helhet. Någon analys utifrån totalförsvarsperspektivet eller förfogandelagstiftningen har inte heller gjorts. Vid en bedömning av om de lokala värderingsnämnderna ska centreras till de civilområdesansvariga länsstyrelserna är detta av vikt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Charlotte Petri Gornitzka med Thomas Persson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Petter W Rimfors medverkat.